

## **Wykorzystywanie informacji przy podejmowaniu decyzji wielokryterialnych: przypadek refundacji leków w wybranych systemach opieki zdrowotnej krajów OECD**

W. Wranik (School of Public Administration, Dalhousie University in Halifax, Canada)

M. Jakubczyk (Zakład Wspomagania i Analizy Decyzji, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie)

### **Kontekst badań**

Proponowane badanie jest częścią większego, aktualnie realizowanego przez kierownika projektu, programu naukowego, którego celem jest stworzenie jasno określonych wytycznych i narzędzi dla zoptymalizowania procesów refundacyjnych w zróżnicowanych systemach opieki zdrowotnej. Jest to zagadnienie wielkiej wagi dla wszystkich systemów opieki zdrowotnej, które stworzyły konkretny plan refundacji leków.

Proces refundacyjny jest to postępowanie weryfikujące umieszczenie danego leku/technologii na liście refundacyjnej. Wybór dokonywany jest często przez interdyscyplinarny komitet korzystający z różnych rodzajów informacji (kliniczne, ekonomiczne, etyczne, ocena pacjenta). Kierownik naukowy projektu obecnie zbiera dane w Kanadzie. Proponowane badanie pozwoli na poszerzenie zbioru danych o Polskę i Niemcy. W Polsce odpowiednimi instytucjami weryfikującymi refundacje są AOTMiT i Komisja Ekonomiczna w Ministerstwie Zdrowia. W Niemczech jest to Gemeinsamer Bundesausschuss (Wspólny Komitet Federalny).

### **Przedmiot badań**

Stwierdzenie - na przykładzie procesów refundacyjnych - w jaki sposób jednostki odpowiedzialne podejmują decyzje na podstawie wielorakich danych w braku jasno określonych wytycznych.

Szczególnymi celami badań, które mają być przeprowadzone w Polsce i w Niemczech są:

1. Scharakteryzowanie zachowania członków rad/komisji tworzących listy refundacyjne
  - a. opisanie procesów opracowania informacji klinicznych, ekonomicznych i innych
  - b. stwierdzenie, jakie informacje są pożądane przez decydentów
  - c. oszacowanie wagi przykładanej do poszczególnych typów informacji
2. Stwierdzenie, czy informacja ekonomiczna dostarczana przez ekonomistów jest używana i użyteczna w procesie
  - a. scharakteryzowanie wykorzystywanych przez decydentów raportów ekonomicznych
  - b. scharakteryzowanie roli ekonomistów w procesie
  - c. opis rozbieżności między informacją pożądaną a dostarczaną
3. Stwierdzenie, czy informacja na temat pacjenta/ preferencji społecznych jest używana i użyteczna w procesie
  - a. scharakteryzowanie informacji używanych do opisania preferencji społecznych / zagadnień etycznych
  - b. scharakteryzowanie roli grup wsparcia pacjentów w procesie
  - c. opis rozbieżności między informacją pożądaną a dostarczaną

### **Metodologia**

Jest to projekt stosujący metodologię mieszaną. Do osiągnięcia w.w. celów badań użyte będą zarówno metody ilościowe, jak i jakościowe. Zaangażowane w badania będą dwie grupy uczestników. Pierwszą grupę stanowią członkowie rad/komisji zaangażowanych w proces refundacyjny w Polsce i w Niemczech. Drugą grupę stanowią członkowie organizacji wspierających pacjentów w Polsce.

Utworzone zostaną cztery zbiory danych:

1. Decyzje podjęte przez członków rad/komisji na podstawie symulowanych kombinacji poszczególnych typów informacji – dane uzyskane za pomocą DCE;
2. Trudności napotymane przez członków rad/komisji – dane uzyskane w przebiegu wywiadów jakościowych;
3. Spostrzeżenia rzeczników pacjentów dotyczące ustalania priorytetów i spełniania postulatów pacjentów – dane uzyskane w przebiegu wywiadów jakościowych;
4. Spostrzeżenia decydentów, ekonomistów i rzeczników pacjentów dotyczące znaczenia różnorodnych typów informacji – dyskutowane podczas konferencji;

### **Oczekiwany wpływ projektu**

Wyniki badań przyczynią się do głębszego zrozumienia sposobu postępowania jednostek w sytuacjach, w których wielorakie, często sprzeczne informacje mają być użyte do podjęcia binarnej decyzji. Założeniem badań jest, że w braku jednoznacznych wytycznych co do kryteriów decyzji jednostki posługują się kryteriami domyślnymi, co prowadzi do decyzji niejednorodnych w zależności od czasu i kontekstu.

Wyniki badań przyczynią się do wypracowania ścisłych, jednoznacznych i jednolitych procesów refundacyjnych w zróżnicowanych systemach opieki zdrowotnej. Wytyczne będą tworzone pod wpływem wyników planowanych badań, jak również programu realizowanego obecnie w Kanadzie przez kierownika naukowego projektu. Ścisłe, jednoznaczne i jednolite procesy refundacyjne są niezbędne dla efektywnego przydziału ograniczonych środków budżetowych na refundację tych leków, po których spodziewać się można uzyskania jak największych efektów zdrowotnych w ramach dostępnych środków publicznych.